

Saksbehandler: Serap Helin Hartwig

Vår dato:
08.08.2024
Deres dato:Vår referanse:
2024/8866
Deres referanse:

Statsforvalteren i Nordland

Spørsmål om medisinerings og personlig assistanse

Vi viser til deres henvendelse datert 03.04.2024, og vårt foreløpige svar datert 11.04.2024 og 27.06.2024. Vi beklager den lange saksbehandlingstiden.

Bakgrunn

Dere vil vite om medisinerings kan gi grunnlag for personlig assistanse etter ny opplæringslov (oppl) § 11-4.

Dere viser til vår tolkningsuttalelse av 20.01.2014, hvor vi skriver at medisinerings ikke er omfattet av reglene om spesialundervisning etter tidligere oppl § 5-1. Dere viser videre til NOU 2019:23 om Ny opplæringslov, punkt 31.5.4.3, hvor utvalget skriver:

«Forslaget innebærer at innholdet i retten til individuelt tilrettelagt opplæring ikke favner like vidt som innholdet i dagens regler om spesialundervisning. Det som ikke er opplæring (undervisning), og som ikke nødvendigvis må utføres av lærere, skal falle utenfor. Det vil si at personlig assistanse, som hjelp i forbindelse med påkledning, toalettbesøk, måltider, medisinerings etc., og fysisk tilrettelegging ikke skal regnes som individuelt tilrettelagt opplæring.»

Dere skriver at vår vurdering om at medisinerings ikke er omfattet av tidligere regler for spesialundervisning, ikke uten videre kan tolkes dithen at medisinerings heller ikke er omfattet av de nye reglene om personlig assistanse. Dere viser til utvalgets opplisting av eksempler på tiltak innen personlig assistanse, hvor medisinerings er spesifikt omtalt.

Vår vurdering

Opplæringsloven § 11-4 om personlig assistanse viderefører retten elever har til personlig assistanse, dersom eleven trenger dette for å delta i opplæringen og få tilfredsstillende utbytte av den. Det kommer frem av forarbeidene¹ til ny § 11-4 at med personlig assistanse menes praktisk hjelp og bistand fra en person (assistent) som kan følge med og hjelpe eleven i skolehverdagen. Assistanse kan variere både i omfang og oppgaver og kan for eksempel være hjelp til å følge med i opplæringen, sosiale aktiviteter i friminuttet, kommunikasjon, flytting, bæring av sekk og utstyr, av- og påkledning, måltid og toalettbesøk. Retten til personlig assistanse etter opplæringsloven omfatter ikke behandling eller andre helse- og omsorgstjenester.

Som dere skriver nevnte opplæringslovutvalget medisinerings som et eksempel på personlig assistanse. Dette ble imidlertid ikke fulgt opp i lovproposisjonen. Det står i Prop. 57 L (2022-2023) pkt. 66.5.9 om individuell tilrettelegging at forslaget viderefører dagens regler, men med nye begreper. At spesialundervisning er delt inn i rett til individuelt tilrettelagt opplæring, rett til personlig assistanse og rett til fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel innebærer derfor

---

¹ Prop. 57 L (2022-2023) om opplæringsloven, merknader til oppl. § 11-4 om personlig assistanse

ikke en realitetsendring. I proposisjonen er heller ikke medisinerer nevnt som et eksempel på hva personlig assistanse kan omfatte. Vi vurderer derfor at medisinerer fortsatt ikke skal omfattes av retten til personlig assistanse. Elever kan derfor ikke få hjelp til medisinerer gjennom vedtak om personlig assistanse.

Avslutningsvis viser vi til rundskriv utgitt av Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet: [Håndtering av legemidler i barnehage, skole og skolefritidsordning - Rundskriv - regjeringen.no](#). Rundskrivet gir en gjennomgang av relevant regelverk og anbefalinger om rutiner for håndtering av legemidler i barnehager, skoler og skolefritidsordninger.

Vennlig hilsen

Erik Holvik Rossvoll
fung. avdelingsdirektør

Serap Helin Hartwig
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

UTDANNINGSDIREKTORATET
Postboks 9359 Grønland
0135 OSLO

Saksbehandler, innvalgstelefon
Sissel Movik, 75531580

Oppfølgingsspørsmål - personlig assistanse og legemiddelhåndtering

Vi viser til vår henvendelse av 03.04.24, og til deres svar av 08.08.24 (ref. 2024/8866).

Slik vi forstår svaret fra dere kan ikke legemiddelhåndtering (utlevering av medisiner) inngå i et vedtak om personlig assistanse etter opplæringsloven § 11-4, selv ikke i de tilfellene medisinene *ikke* utløser rettigheter etter helse- og omsorgslovgivningen og foresatte selv har ansvaret for medisinerer utenom skoletid.

Dere skriver at «retten til personlig assistanse etter opplæringsloven ikke omfatter behandling eller andre **helse- og omsorgstjenester**» (vår utheving). Vårt spørsmål var knyttet til elever med medisinsk behov som *ikke* faller inn under nødvendig *helsehjelp etter helse- og omsorgslovgivningen*. Eksempler på slik medisinerer kan være å gi ADHD-medisiner til et fast tidspunkt, hjelp til å administrere insulinpumpe/sensor, gi allergimedisiner ved behov, paracet/ibux etter avtale med foresatte, akutt anfallsbehandling for epilepsi osv.

Medisinerer som her er nevnt er nødvendig for at eleven skal kunne delta i opplæringen og få utbytte av denne, og det er altså foresatte selv som ivaretar medisinerer når eleven ikke er på skolen. Ingen av de nevnte tilfellene kvalifiserer for nødvendig helsehjelp etter helse- og omsorgslovgivningen.

I rundskrivet *Håndtering av legemidler i barnehage, skole og skolefritidsordning*, som dere henviser til i brevet, fremgår det at

Det er behandlende leges ansvar å tilråde legemiddelbehandling til barnet. Dersom legen vurderer at foreldrene er i stand til å håndtere legemidlene, vil foreldrene få resept og nødvendig informasjon om legemidlet. I slike tilfeller er det ikke nødvendig at helsepersonell bistår barnet med håndtering av legemidlet. Dersom foreldrene kan håndtere legemidlet til barnet selv, vil det i prinsippet innebære at også andre kan yte denne hjelpen under forutsetning av at de får den samme informasjonen og opplæringen som foreldrene (vår utheving).

Videre fremgår det samme sted at

Der det er slått fast at barnet ikke har krav på nødvendig helsehjelp, må det tas stilling til hvem som på en forsvarlig måte kan ivareta oppgaven med å gi barnet legemidler den tiden barnet oppholder seg i skolen.

(...)

*Legemiddelhåndtering i barnehage, skole eller skolefritidsordning kan involvere flere ulike aktører, herunder barnets foreldre, pedagogisk personell, autorisert helsepersonell og **annet personell eller hjelpere** som har fått nødvendig opplæring (vår utheving).*

Vi har tidligere brukt dette rundskrivet som støtte for vår tolkning om at medisinerer (forstått synonymt med begrepet *legemiddelhåndtering* i rundskrivet) hvor det ikke er nødvendig at helsepersonell bistår faller inn under skolens omsorgsplikt, og at hvilken som helst ansatt kan ivareta det – **forutsatt** at de får tilstrekkelig opplæring.

Dere skriver i svaret til oss at medisinerer ikke er nevnt i proposisjonen som et eksempel på hva personlig assistansen kan omfatte, og at dere derfor vurderer

at medisinerer fortsatt ikke skal omfattes av retten til personlig assistanse. Elever kan derfor ikke få hjelp til medisinerer gjennom vedtak om personlig assistanse.

Slik vi leser svaret deres er det ikke anledning til å legge inn legemiddelhåndtering som *ikke* utløser rett etter helse- og omsorgstjenestelovgivninga inn i et vedtak om personlig assistanse etter opplæringsloven § 11-4, selv om den eller de som skal bistå eleven får tilstrekkelig opplæring for å ivareta oppgaven. Vi klarer heller ikke finne noe i forarbeidene til opplæringsloven som tilsier at det er noe som er til hinder for at det legges inn i vedtaket.

Elever har rett til et trygt og godt skolemiljø som fremmer **helse**, inkludering, trivsel og læring, jf. opplæringsloven § 12-2. Videre har elever rett til den personlige assistansen de trenger for å kunne delta i opplæringa og få tilfredsstillende utbytte av den, jf. opplæringsloven § 11-4. Etter vår vurdering kan skolen ivareta legemiddelhåndtering uten vedtak, men det vil noen ganger være ønskelig at ansvaret blir lagt inn i et vedtak.

Vårt spørsmål som vi ønsker avklaring på er om det er noe i opplæringsloven som er *til hinder for* at en legger inn legemiddelhåndtering som *ikke* utløser rettigheter etter helse- og omsorgslovgivningen inn i et vedtak om personlig assistanse etter opplæringsloven § 11-4.

Med hilsen

Gunn Skjerve (e.f.)
underdirektør

Sissel Movik
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent

Saksbehandler: Serap Helin Hartwig

Vår dato:
30.12.2024
Deres dato:Vår referanse:
2024/8866
Deres referanse:
2024/7565STATSFORVALTEREN I NORDLAND
Postboks 1405

8002 BODØ

Svar på oppfølgingsspørsmål om personlig assistanse og medisinerer

Vi viser til deres henvendelse datert 15.11.2024, samt tidligere korrespondanse i saken.

Vi skrev i brevet vårt datert 08.08.2024 at medisinerer ikke skal omfattes av retten til personlig assistanse etter opplæringsloven (oppl.) § 11-4, og at elever derfor ikke kan få hjelp til medisinerer gjennom vedtak om personlig assistanse.

Dere vil vite om oppl. er til hinder for at en likevel legger legemiddelhåndtering, som ikke utløser rettigheter etter helse- og omsorgstjenestelovgivningen, inn i et vedtak om personlig assistanse etter oppl. § 11-4.

Vår vurdering

Retten til spesialundervisning etter § 5-1 i oppl. av 1998 er i gjeldende opplæringslov delt inn i rett til individuelt tilrettelagt opplæring, rett til personlig assistanse og rett til fysisk tilrettelegging og tekniske hjelpemiddel. Denne tredelingen innebærer ingen realitetsendring. Kommunen kunne ikke etter de tidligere reglene om spesialundervisning fatte vedtak som omfattet medisinerer. Det betyr at kommunen heller ikke etter ny oppl. kan fatte vedtak om personlig assistanse etter § 11-4, som innebærer hjelp til medisinerer.

Vi viser ellers til at skolen har et alminnelig oppdrager- og omsorgsansvar for elevene. Dette ansvaret er ikke lovfestet i opplæringsloven, men utledes av en forutsetning om at skolen ivareta omsorgen for barna i skoletiden når foreldrene ikke er til stede, også når det gjelder medisinhåndtering.

I brevet vårt viste vi til rundskriv utgitt av Helse- og omsorgsdepartementet og Kunnskapsdepartementet, om håndtering av legemidler i barnehage, skole og skolefritidsordningen: <https://www.regjeringen.no/no/dokumenter/handtering-av-legemidler-i-barnehage-sko/id516373/>. Selv om rundskrivet ble utarbeidet i 2008, gir den den likevel veiledning om hvordan kommunen og fylkeskommunen bør gå frem i en sak hvor en elev har behov for bistand til å få tatt legemidler. Vi mener at rundskrivet også har relevans etter gjeldende opplæringslov.

Vennlig hilsen

Cathrine Børnes
avdelingsdirektørSerap Helin Hartwig
seniorrådgiver

Dokumentet er elektronisk godkjent.

Kopi til:

Statsforvalteren i Troms og Finnmark
Statsforvalteren i Trøndelag
Statsforvalteren i Møre og Romsdal
Statsforvalteren i Vestland
Statsforvalteren i Vestfold og Telemark
Statsforvalteren i Innlandet
Statsforvalteren i Rogaland
Statsforvalteren i Agder
Statsforvalteren i Østfold, Buskerud, Oslo og Akershus

Postboks 700
Postboks 2600
Julsundvegen 9, postboks 2520

Postboks 2076
Postboks 987
Postboks 56
Postboks 504
Postboks 325